

บทที่ 2

การกำกับควบคุมตามกฎหมายในประเทศไทย

ในประเทศไทยมีองค์กรหลายองค์กรในการกำกับควบคุมดูแลระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ ทั้งโดยตรงและทางอ้อมอยู่ในกฎหมายหลักๆ 4 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517
2. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิต ฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522
3. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
4. พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2521

1. พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่มีความจำเป็นต้องจัดให้มีตลาดหรือสถานที่อื่นเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีสภาพสมบูรณ์ ภายใต้การควบคุมของทางการอย่างใกล้ชิด และมีมาตรการอันเหมาะสมเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม เพื่อเป็นการระดมเงินทุนในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาตลาดทุน¹ ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายตลาดหลักทรัพย์เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2517 แล้ว ก็ได้มีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขึ้น และเริ่มเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา

เมื่อตลาดหลักทรัพย์พัฒนามาพอสมควรเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินติดต่อกันหลายครั้งทำให้การซื้อขายหุ้นซบเซาลง การดำเนินงานเป็นไปอย่างไม่คล่องตัว ประกอบกับความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายต่างๆ หลายฉบับ จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีอยู่โดยมีการประกาศ

---

1 "หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2517," ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 91 ตอนที่ 85, (วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2517).

ใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 ด้วยเหตุผลว่า "บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังไม่ครบถ้วนและพอเพียงที่จะคุ้มครองบุคคลที่ทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างเหมาะสม"²

ในพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีองค์การที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ³

1. องค์การกำกับและควบคุมดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. องค์การที่ปรึกษา
3. องค์การกำหนดนโยบาย
4. องค์การบริหาร

1. องค์การกำกับและควบคุมดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งอาจมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แทนก็ได้ รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับและดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของตลาดหลักทรัพย์ เพื่อประโยชน์ในการนี้จะสั่งให้ตลาดหลักทรัพย์ชี้แจงข้อเท็จจริง ทำรายงานหรือยับยั้งการกระทำใดๆ ซึ่งขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรีได้ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการตลาดหลักทรัพย์ได้⁴

2. องค์การที่ปรึกษาเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คือ คณะที่ปรึกษาเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์มีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง

2 "หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527", ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 101 ตอนที่ 131, (วันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2527).

3 ทวี วิริยฑูรย์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 4, หน้า 356.

4 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517, มาตรา 32.

ประธานที่ปรึกษา⁵

คณะที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในกิจการที่เกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบางกรณีกฎหมายได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า รัฐมนตรีจะต้องขอความเห็นจากคณะที่ปรึกษาก่อน เพื่อจะดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้⁶

1. การกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการสำหรับคณะกรรมการพิจารณาหลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาต และพิจารณาเพิกถอนการเป็นหลักทรัพย์ดังกล่าว
2. การสั่งห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาตรายใดรายหนึ่งหรือทั้งหมดเป็นการชั่วคราว
3. การห้ามสมาชิกรายใดรายหนึ่ง เข้าทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นการชั่วคราว
4. การเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน หรือหลักทรัพย์รับอนุญาต
5. การให้ความเห็นชอบในการออกระเบียบข้อบังคับตามที่กฎหมายกำหนด

ตั้งแต่มีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธานที่ปรึกษาดังกล่าวตลอดมา ส่วนที่ปรึกษาอื่นๆ ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจากผู้ทรงคุณวุฒิ⁷

⁵ พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 37.

⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 36.

⁷ ทวี วิริยฑูรย์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เอกสารการสอนชุดวิชาการลงทุน หน่วยที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมดา, 2532), หน้า 120.

3. องค์กรกำหนดนโยบาย

คือ คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีจำนวน 9 คน ประกอบด้วย กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง 4 คน กรรมการซึ่งสมาชิกเลือกตั้ง 4 คน และผู้จัดการซึ่งเป็น กรรมการโดยตำแหน่งอีก 1 คน⁸ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมการ ดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงการกำหนดระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ อันจำเป็นต่อ กิจการของตลาดหลักทรัพย์ โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติฉบับนี้⁹

4. องค์กรบริหาร

คือ คณะผู้บริหารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ เป็นผู้บริหารสูงสุด มีหน้าที่หลักคือรับนโยบายจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ไปปฏิบัติให้เป็นไป ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และนโยบายของคณะกรรมการ ผู้จัดการรับผิดชอบโดยตรงต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งการบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด ของสถาบันแห่งนี้¹⁰

สิทธิและหน้าที่ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย¹¹

1. การจดทะเบียนหลักทรัพย์
2. ระบบการโอนและถือกรรมสิทธิในหลักทรัพย์
3. การคุ้มครองผู้ที่เข้ามาซื้อหลักทรัพย์
4. ระบบการฟ้องคดี
5. การจำกัดบริษัทหลักทรัพย์

8 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 11.

9 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 15.

10 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 28.

11 อมร จันทระสมบุญ, "สิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย", ไทยแลนด์ธุรกิจ 2 ฉบับที่ 83 (วันที่ 22-28 พฤศจิกายน พ.ศ.2527): 3.

6. เรื่องเบ็ดเตล็ด

1. การจดทะเบียนหลักทรัพย์ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการสำหรับคณะกรรมการพิจารณาหลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาต และพิจารณาเพิกถอนการเป็นหลักทรัพย์ดังกล่าว¹² หากคณะกรรมการรายงานว่าหลักทรัพย์ใดถูกต้อง ให้ถือว่าเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาตนับแต่วันที่รัฐมนตรีสั่ง¹³

คุณสมบัติของบริษัทที่จะยื่นขอ เป็นบริษัทจดทะเบียนและบริษัทรับอนุญาตแบ่งได้ เป็นลักษณะของหลักทรัพย์และคุณสมบัติของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ดังนี้¹⁴

1. ลักษณะของหลักทรัพย์จดทะเบียนและหลักทรัพย์รับอนุญาต

- เป็นหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ ตราสาร หรือหลักฐานแสดงสิทธิในทรัพย์สินของโครงการจัดการลงทุน พันธบัตรรัฐบาลหรือพันธบัตรที่ออกโดยองค์การรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ
- เป็นหุ้นชนิดระบุชื่อผู้ถือ
- มูลค่าที่ตราไว้ไม่เกินหุ้นละ 100 บาท ยกเว้นหุ้นกู้ ซึ่งกำหนดว่ามูลค่าที่ตราไว้ต้องไม่ต่ำกว่า 100 บาท และหุ้นของนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ซึ่งจะเห็นเท่าใดก็ได้
- ไม่มีข้อจำกัดในการโอนหลักทรัพย์ เว้นแต่กรณีจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือข้อกำหนดอื่นใด ซึ่งคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ให้ความเห็นชอบ

12 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 18.

13 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 19.

14 ประกาศกระทรวงการคลัง, "เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการสำหรับคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พิจารณารับหลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน หรือหลักทรัพย์รับอนุญาตและพิจารณาเพิกถอนการเป็นหลักทรัพย์ดังกล่าว".

ทั้งนี้ต้องระบุไว้ในข้อบังคับของบริษัทโดยชัดแจ้ง

2. คุณสมบัติของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

1. บริษัทจดทะเบียน¹⁵

- มีทุนจดทะเบียนเฉพาะหุ้นสามัญไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท และเป็นทุนที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็หุ้นสามัญหรือบุริมสิทธิ นอกจากนั้นทุนดังกล่าวจะต้องชำระเป็นเงินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของทุนจดทะเบียน เว้นแต่รัฐวิสาหกิจหรือนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

- มีจำนวนผู้ถือหุ้นสามัญไม่ต่ำกว่า 300 ราย

- การกระจายการถือหุ้นต้องมีผู้ถือหุ้นสามัญรายย่อยที่ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.5 ของทุนจดทะเบียน และไม่ต่ำกว่า 1 หน่วย การซื้อขายเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 300 ราย และถือหุ้นรวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของทุนจดทะเบียน หรือถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของทุนจดทะเบียนของบริษัทเกินกว่า 500 ล้านบาท โดยหน่วยการซื้อขายให้เป็นไปตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

- ต้องสามารถแสดงได้ว่า มีฐานะการเงินมั่นคงและมีผลดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาปรากฏผลดีตามสภาพและประเภทแห่งธุรกิจ

- มีการประกอบธุรกิจหลักที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

สำหรับโครงการจัดการลงทุนที่จะยื่นขอจดทะเบียนตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธิในทรัพย์สินของโครงการจัดการลงทุนหรือที่เรียกว่า "หน่วยลงทุน" เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ

15 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, การลงทุนและการหาเงินทุนในตลาดหลักทรัพย์ (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2532), หน้า 15.

- (1) มูลค่าของโครงการจัดการลงทุนต้องไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท
- (2) ผู้ถือหุ้นลงทุนมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5,000 ราย
- (3) ผู้ถือหุ้นลงทุนแต่ละรายจะต้องถือไม่เกินร้อยละ 5 ของมูลค่าโครงการจัดการลงทุนทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์อาจจะผ่อนผันให้โครงการจัดการลงทุนที่ยังขาดคุณสมบัติใน (2) และ (3) ดังกล่าวให้ดำเนินการแก้ไขให้ครบถ้วนถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

2. บริษัทรับอนุญาต¹⁶

คุณสมบัติของบริษัทที่จะยื่นคำขอเข้าจดทะเบียนเป็นบริษัทรับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์นั้น พอลจะแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 บริษัทขนาดเล็กและบริษัทที่เคยประสบผลขาดทุนมาก่อน แต่มีแนวโน้มการดำเนินงานที่ดีในอนาคต

- มีทุนจดทะเบียนเฉพาะหุ้นสามัญไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท และเป็นหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ นอกจากนั้นทุนดังกล่าวจะต้องชำระเป็นเงินสดอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของทุนจดทะเบียน เว้นแต่รัฐวิสาหกิจ หรือ นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น
- มีจำนวนผู้ถือหุ้นสามัญไม่ต่ำกว่า 50 ราย
- การกระจายการถือหุ้น ต้องมีผู้ถือหุ้นสามัญรายย่อยที่ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.5 ของทุนจดทะเบียน และไม่ต่ำกว่า 1 หน่วยการซื้อขายเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 50 ราย และถือหุ้นรวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน โดยหน่วยการซื้อขายให้เป็นไปตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด
- ต้องสามารถแสดงได้ว่ามีฐานะการเงินมั่นคงและมีผลการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาปรากฏผลดีตามสภาพและประเภทแห่งธุรกิจหรือต้องสามารถแสดงได้

16 เรื่องเดียวกัน.

ว่ามีแนวโน้มการดำเนินงานที่ดีในอนาคต

- มีการประกอบธุรกิจหลักที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.2 บริษัทที่จัดตั้งขึ้นใหม่¹⁷

บริษัทที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ยังไม่มีผลการดำเนินงานมาก่อนก็อาจจะยื่นคำขอให้รับหลักทรัพย์ของบริษัทเป็นหลักทรัพย์รับอนุญาตได้เช่นกัน โดยบริษัทที่กล่าวจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- มีทุนจดทะเบียนเฉพาะหุ้นสามัญไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท และเป็นทุนที่เรียกชำระเต็มมูลค่าแล้วทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิโดยทุนดังกล่าวจะต้องชำระเป็นเงินสดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของทุนจดทะเบียนเว้นแต่รัฐวิสาหกิจหรือนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

- มีจำนวนผู้ถือหุ้นสามัญไม่ต่ำกว่า 50 ราย

- การกระจายการถือหุ้น ต้องมีหุ้นสามัญรายย่อยที่ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.5 ของทุนจดทะเบียนและไม่ต่ำกว่า 1 หน่วยการซื้อขายเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 50 ราย และถือหุ้นรวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน โดยหน่วยการซื้อขายให้เป็นไปตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

- หุ้นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนหรือไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท ต้องผ่านการประกันการขายจากบริษัทหลักทรัพย์อย่างน้อย 1 แห่ง โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ประกันการขายจะรับซื้อไว้เองทั้งหมดหากขายไม่หมด (FIRM UNDERWRITING)

- มีการประกอบธุรกิจหลักที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

- จะต้องส่งหนังสือชี้ชวนให้ตลาดหลักทรัพย์พิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนการจดทะเบียนหนังสือชี้ชวนต่อกระทรวงพาณิชย์

ในการที่จะเป็นบริษัทจดทะเบียนหรือ บริษัทรับอนุญาตที่มีเข้าบริษัทมหาชน จำกัดแล้ว ให้บริษัทจำกัดที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาเพื่อส่งรับหลักทรัพย์ของบริษัทจำกัดดังกล่าว มีสิทธิเสนอขายหุ้นใหม่ต่อประชาชนได้ โดยขออนุญาตจากคณะกรรมการ ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนการออกหุ้นกู้ และการออกหนังสือชี้ชวน¹⁸

อย่างไรก็ตาม อาศัยอำนาจตามมาตรา 19 ตรี ววรรคหนึ่งและวรรคสอง คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีได้ออก "ระเบียบตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการเสนอขายหุ้นใหม่ต่อประชาชนหรือการออกหุ้นกู้ของบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทรับอนุญาตและบริษัทจำกัด ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาเพื่อส่งรับหลักทรัพย์ของบริษัทจำกัดดังกล่าว เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาต"

โดยจะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์และได้จดทะเบียนหนังสือชี้ชวนแล้ว คือต้องยื่นขอจดทะเบียนหนังสือชี้ชวนต่อตลาดหลักทรัพย์ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ตลาดหลักทรัพย์แจ้งการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นใหม่ต่อประชาชนหรือออกหุ้นกูนับแต่วันที่ตลาดหลักทรัพย์รับจดทะเบียนหนังสือชี้ชวนแล้วต้องเสนอขายหุ้นใหม่ต่อประชาชนภายใน 45 วัน หลังจากรับจองหุ้นใหม่นั้นแล้วภายใน 45 วันนับแต่วันปิดรับการจองหุ้น ต้องออกใบหุ้นให้แก่ผู้ซื้อและยื่นขอจดทะเบียนหุ้นใหม่เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาตโดย เฉพาะต้องระบุชัดแจ้งในหนังสือชี้ชวนมาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

2. ระบบการโอนและถือกรรมสิทธิในหลักทรัพย์ ตามกฎหมายกำหนดให้หุ้นในตลาดหลักทรัพย์เป็น "สิ่งงะทรัพย์สิน" คือ ให้ใช้หุ้นประเภทและชนิดเดียวกันและจำนวนเท่ากันแทนกันได้¹⁹ ที่การโอนจะสมบูรณ์ต่อเมื่อผู้รับโอนได้รับใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือตราสารอื่น ที่มีการสลักหลังโอนโดยผู้ที่มีชื่อปรากฏในหลักทรัพย์พร้อมกับใบสำคัญการโอนที่มีลายมือชื่อของบุคคลตั้ง

18 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 19 ตรี.

19 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 21 .

กล่าว²⁰ การรับรองการโอนหลักทรัพย์นายทะเบียนต้องกระทำให้เสร็จภายใน 14 วัน หรือออกใบหุ้นใหม่ภายใน 30 วัน²¹

ในการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของหลักทรัพย์กฎหมายได้วางข้อสันนิษฐาน โดยบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดครอบครองใบหุ้น ใบหุ้นกู้หรือตราสารอื่น ที่มีการสลักหลังโอนพร้อมกับใบสำคัญการโอนให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นเจ้าของหลักทรัพย์นั้น²²

3. การคุ้มครองผู้ที่เข้ามาซื้อหลักทรัพย์ คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจในการ

1) กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทรับอนุญาตปฏิบัติการใดๆ เพื่อเปิดเผยฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท²³ ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดไว้ในข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทรับอนุญาตปฏิบัติการใดๆ เพื่อเปิดเผยฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน พ.ศ. 2523 เป็นการอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15(7) และ (15) แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ซึ่งฐานะการเงินที่เปิดเผยต้องเป็นความจริงและได้รับรองจากผู้สอบบัญชีอนุญาตที่ตลาดหลักทรัพย์ให้ความเห็นชอบด้วย²⁴ จึงเห็นได้ว่าเมื่อข้อมูลหรือฐานะการเงินไม่เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป คณะกรรมการย่อมมีสิทธิเพิกถอนการให้ความเห็นชอบของผู้สอบบัญชีได้²⁵ ทั้งยังกำหนดคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีได้อีกด้วย

20 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517, มาตรา 21 ทวิ.

21 ระเบียบตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, "เรื่องระยะเวลาในการรับรองการโอนหลักทรัพย์จดทะเบียน หรือหลักทรัพย์รับอนุญาต หรือการออกใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือตราสารอื่นให้ใหม่", (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 จัตวา วรรคสาม)

22 เรื่องเดียวกัน, มาตรา 21 ทวิ วรรคแรก

23 เรื่องเดียวกัน, มาตรา 15(7).

24 ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, "เรื่องการกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทรับอนุญาตปฏิบัติการใดๆ เพื่อเปิดเผยฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน, พ.ศ. 2523", ข้อ 6.

25 ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, "เรื่องหลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนและบริษัทรับอนุญาต", ข้อ 5.

2) การกำหนดมิให้บุคคลวางเงินเอาเปรียบบุคคลภายนอก โดยให้บริษัทจดทะเบียนบริษัทรับอนุญาตและบริษัทหลักทรัพย์ผู้ประกอบกิจการจัดการลงทุนของโครงการลงทุนที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ จัดทำรายงานการถือหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้จัดการผู้สอบบัญชี (หมายถึงผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505) และผู้ดำรงตำแหน่งบริหารตามที่รัฐมนตรีกำหนด²⁶ รวมไปถึงกรรมการผู้จัดการของตลาดหลักทรัพย์และพนักงานของตลาดหลักทรัพย์ซึ่งดำรงตำแหน่งที่รัฐมนตรีกำหนด รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อพนักงานเจ้าหน้าที่²⁷ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่รัฐมนตรีกำหนด

3) การควบคุมมิให้มีการเอาเปรียบในการซื้อขายหุ้นของบุคคลวางเงิน (INSIDER TRADING) ซึ่งมืองค์ประกอบดังนี้²⁸

ก. ต้องเป็นการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียน หรือหลักทรัพย์รับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์

ข. บุคคลซึ่งอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติ²⁹ เช่น กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน หรือบริษัทรับอนุญาต กรรมการ ผู้จัดการหรือพนักงานตลาดหลักทรัพย์ซึ่งอยู่ในตำแหน่ง หรือฐานะที่สามารถล่วงรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์

ค. ทำการซื้อหรือขายหรือเสนอซื้อหรือขาย หรือชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อหรือขาย หรือเสนอซื้อหรือเสนอขาย ซึ่งหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาต

ง. การกระทำตามข้อ ค. ดังกล่าวมานั้น ต้องเป็นการกระทำในประการที่น่าจะเป็นการเอาเปรียบโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลภายนอก โดยอาศัยข้อเท็จจริงอัน

26 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 35 ทวิ.

27 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 35 ตริ.

28 พิเศษ เสตเสถียร, "Insider Trading หลักเกณฑ์ใหม่ของตลาดหลักทรัพย์", วารสารกฎหมาย 9 (ฉบับที่ 3): 178-184.

29 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 42 เบญจ (1)(2)(3).

เป็นสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นข้อเท็จจริงที่ยังมิได้เปิดเผยต่อประชาชน แต่คนได้ล่วงรู้มาในตำแหน่งหรือฐานะเช่นนั้น และไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

จ. เจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 คือ ผู้กระทำรู้ถึงโทษและรู้สำนึกในการที่จะทำ ขณะเดียวกันก็มุ่งประสงค์ต่อผลหรือยอมเสี่ยงเห็นผลของการกระทำนั้น

ฉ. สิทธิในการรับผลประโยชน์ที่ได้จากการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ภายใน 6 เดือน

4) การควบคุมมิให้มีการปั่นหุ้น (Manipulation) แบ่งได้เป็น 4 วิธี คือ

- ก. โดยวิธีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือบิดเบือนข้อเท็จจริง³⁰
- ข. โดยการแพร่ข่าวว่าราคาหลักทรัพย์จะขึ้นหรือลง เพราะการกระทำของคนหรือผู้อื่น³¹
- ค. โดยการขายหลักทรัพย์ในขณะที่ตนไม่มีหลักทรัพย์อยู่ในครอบครอง³² (short sell)
- ง. โดยการอำพรางข้อเท็จจริง³³ หรือเป็นการสร้างราคา (manipulation)

5) การออกหุ้นใหม่เสนอขายต่อประชาชน และการออกหุ้นกู้สำหรับบริษัทจดทะเบียนบริษัทอนุญาต และบริษัทจำกัด ที่อยู่ในระหว่างการสั่งรับหลักทรัพย์ของบริษัทเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์อนุญาต ให้มีสิทธิเสนอขายหุ้นใหม่ต่อประชาชน หรือออกหุ้นกู้ได้ โดยขออนุญาตจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ต้องกระทำการเสนอหุ้นใหม่หรือออกหุ้นกู้ ต้องมีหนังสือชี้ชวน การรับประกันการจำหน่าย ต้องจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์

30 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 42.

31 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 42 ครี.

32 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 42 จัควา.

33 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 42 ฉ.

และวิธีการที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์กำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

4. ระบบการฟ้องร้องคดี หากเป็นความผิดในเรื่องซื้อขายหุ้นของบุคคลวงในตามมาตรา 42 แห่ง และการปิ่นหุ้นตามมาตรา 42 ฉ แล้ว ให้พนักงานอัยการเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจฟ้องต่อศาล³⁴ เพื่อต้องการคุ้มครองผู้ที่ดำเนินธุรกิจหลักทรัพย์ เพราะเกรงว่าลูกค้ายจะแกล้งฟ้อง การฟ้องจึงอยู่ในอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น³⁵

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบการซื้อขายหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และหลักทรัพย์รับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานของตลาดหลักทรัพย์หรือ เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่โดยให้มีอำนาจ³⁶

- 1) เข้าไปในสำนักงานของบริษัทหลักทรัพย์ในระหว่างเวลาทำการ
- 2) เรียกเอกสารหรือหลักฐานอื่นๆ ของบริษัทหลักทรัพย์นั้นจากกรรมการ ผู้จัดการ ผู้สอบบัญชี พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทหลักทรัพย์ และสอบถามบุคคลดังกล่าว
- 3) ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะยึดหรืออายัด เอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวกับความผิดดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีก็ได้

คณะกรรมการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้ให้มีจำนวน 3 คน ซึ่งคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา³⁷ (คณะกรรมการนี้คือคณะกรรมการเปรียบเทียบ มิใช่คณะกรรมการตามนิยามศัพท์ในมาตรา 3)

34 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 40 ทวิ.

35 อมร จันทสมบุรณ์, "สิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแห่งประเทศไทย", หน้า 3.

36 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 33 ทวิ.

37 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 44 จัตวา.

เมื่อผู้กระทำความผิดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศความผิดและชื่อของผู้กระทำความผิดนั้นให้ประชาชนทราบ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนประกอบกับพฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งความผิด³⁸

5. การจำกัดบริษัทหลักทรัพย์ มีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. การจำนำใบหุ้น
2. การให้อำนาจพนักงานเข้าตรวจบริษัทหลักทรัพย์

1) การจำนำใบหุ้น บริษัทหลักทรัพย์ต้องปฏิบัติตามแบบของตลาดหลักทรัพย์กำหนด ต้องมีบัญชีจัดทำบัญชีเก็บหลักทรัพย์ไว้ให้ครบ ทั้งยังมีข้อยกเว้นการบังคับจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 753 มาใช้บังคับ การบังคับชำระหนี้เงินกู้ให้ผู้กู้บอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังผู้กู้ก่อนเพื่อให้มีการชำระหนี้เงินกู้ภายในเวลาอันควร ถ้าผู้กู้ละเลยไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้ให้กู้มีสิทธินำหลักทรัพย์ที่ยึดถือนั้นไปขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ตามวิธีการที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรานี้³⁹

2) การให้อำนาจพนักงานเข้าตรวจบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งขยายขอบเขตอำนาจออกไปไม่ว่าจะเป็นบริษัทสมาชิกหรือบริษัทช่วงสมาชิก (sub-broker) พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งแล้วย่อมมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบได้⁴⁰

6. เรื่องเปิดเตล็ด เช่น วิธีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ให้กระทำได้โดยบริษัทสมาชิกเท่านั้น (ปัจจุบันมี 35 บริษัท) โดยจะกระทำการเป็นนายหน้าและหรือตัวแทนของบุคคลใดๆ หรือของบริษัทหลักทรัพย์ซึ่งมิได้เป็นสมาชิกก็ได้ (sub-broker) และห้ามบริษัทสมาชิกทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียน หรือหลักทรัพย์รับอนุญาตนอกตลาดหลักทรัพย์ไม่ว่าจะฐานะ

38 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517, มาตรา 44 ตริ.

39 มาตรา 21 ฉ, บัญญัติเพิ่มเติมโดยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2527

40 มาตรา 33 ทวิ, บัญญัติเพิ่มเติมโดยมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2527

นายหน้า ตัวแทน หรือในนามของสมาชิกเอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์⁴¹

การควบคุมผู้สอบบัญชีที่ทำรายงานเท็จเป็นความผิดในเรื่องนี้ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับการกระทำเพื่อเจตนาให้ราคาหุ้นขึ้นหรือลง เพียงแต่ทำรายงานเท็จโดยเจตนาก็เป็นความผิดแล้ว

การควบคุมการให้กู้ยืมเงินที่มีหลักทรัพย์มาวางเป็นประกันต่อหลักทรัพย์ที่มาวางเป็นประกัน (Margin Loans)⁴²

2. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นผลของการปรับปรุงประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม 2515 ว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือพาสูกแห่งสาธารณชน โดยแท้จริงแล้วหลักการและเหตุผลของกฎหมายดังกล่าวได้มีมาก่อนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 แต่ได้กระจัดกระจายกันอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ จึงได้มีการประมวลและปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์เหมือนกันมารวมได้ด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น⁴³ ต่อมาเนื่องจากมีสถาบันการเงินหลายแห่งฉวยโอกาสหาประโยชน์ใส่ตนหรือบริหารงานแบบไม่รับผิดชอบจนทำให้เกิดปัญหาร้ายแรงหลายครั้ง เช่น วิกฤตการณ์กรณีบริษัทราชาเงินทุนจำกัด เมื่อปลายปี พ.ศ. 2521 ถึงต้นปี พ.ศ. 2522 ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นประชาชน ผู้ฝากเงิน บริษัทเงินทุน หรือผู้ลงทุนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้ความสามารถคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนให้มีประสิทธิภาพและมาตรการที่รัดกุมขึ้น พระราช

41 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517, มาตรา 20.

42 ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, "เรื่องการกำหนดอัตราส่วนการให้กู้ยืมเงินที่มีหลักทรัพย์มาวางเป็นประกันต่อหลักทรัพย์ที่มาวางเป็นประกัน", (มาตรา 15(8)).

43 ทวี วิริยทวารย์, ตลาดหลักทรัพย์และตลาดการเงิน, หน้า 34.

บัญญัติฉบับนี้ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก 2 ครั้ง โดย "พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526" ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2526 และ "พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528" ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 27 พฤศจิกายน 2528⁴⁴

บริษัทสมาชิกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว ยังต้องถูกควบคุมอีกในฐานะเป็นบริษัทหลักทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 มาตรา 8 วรรคสอง ระบุว่า "การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์จะกระทำได้อีกเมื่อได้จัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัด และโดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี" ซึ่งการออกใบอนุญาตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ก็ได้⁴⁵

ธุรกิจหลักทรัพย์ หมายความว่า ธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทดังต่อไปนี้⁴⁶

1. กิจการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์
2. กิจการค้ำหลักทรัพย์
3. กิจการที่ปรึกษาการลงทุน
4. กิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์
5. กิจการจัดการลงทุน
6. กิจการอื่นเกี่ยวกับหลักทรัพย์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

44 ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, หลักกฎหมายเกี่ยวกับการวางระเบียบและควบคุมธุรกิจ (พม. 293) (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, 2531), หน้า 177-178.

45 พระราชบัญญัติประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522, มาตรา 9.

46 พระราชบัญญัติประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522, มาตรา 4.

องค์การในการกำกับดูแลและควบคุม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ได้ แต่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา⁴⁷

ให้คณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรองประธานกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ให้คำแนะนำต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ในการออกข้อกำหนดและการดำเนินมาตรการใดๆ ที่เป็นหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย⁴⁸

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจ⁴⁹

1. แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแบบบัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่
2. ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม กำหนดกิจการอื่นใดให้เป็นธุรกิจ เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ หรือธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้
3. ออกประกาศตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

---

⁴⁷ พระราชบัญญัติประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522, มาตรา 6.

⁴⁸ มาตรา 6 ทวิ, บัญญัติเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526

⁴⁹ มาตรา 7.

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในพระราชบัญญัตินี้ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีสามารถเข้าไปควบคุมบริษัท⁵⁰ ได้โดยตั้งคณะกรรมการควบคุมบริษัทขึ้น ประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า 2 คน คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินกิจการของบริษัทนั้นได้ทุกประการ และให้ประธานกรรมการเป็นผู้แทนของบริษัทนั้น⁵¹

ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ

1. การกระทำการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ การค้าหลักทรัพย์ และการให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์⁵²
2. การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์หรือการจัดการลงทุน⁵³

ซึ่งในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรี

1. การกระทำการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ การค้าหลักทรัพย์ และการให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยอาศัยอำนาจตามมาตรา 46 ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ออกมาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ใน

1.1 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระทำการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์⁵⁴ หลักทรัพย์ในที่นี้หมายถึงหลักทรัพย์จดทะเบียนและหลักทรัพย์รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดวิธีการและเวลาในการส่งมอบชำระราคา และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการใน

50 มาตรา 4, บริษัท หมายความว่า บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิต ฟองซิเออร์

51 มาตรา 59.

52 มาตรา 46.

53 มาตรา 47.

54 ประกาศ ณ วันที่ 17 เมษายน 2530

การบันทึกบัญชี เกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์สำหรับบริษัทหลักทรัพย์⁵⁵

1.2 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ซึ่งบริษัทหลักทรัพย์รับซื้อหลักทรัพย์มาจำหน่าย⁵⁶ ซึ่งในการเสนอขายหุ้นบริษัทต่อประชาชนทั่วไป บริษัทหลักทรัพย์ต้องส่งหนังสือขอสันเทศซึ่งมีรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ไปพร้อมกับการเสนอขายนั้น พร้อมทั้งวิธีการในการปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการจองหุ้น

1.3 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธี-การให้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อหลักทรัพย์⁵⁷ แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งกู้ยืมเงินเพื่อซื้อหลักทรัพย์พร้อมทั้งนำหลักทรัพย์มาประกัน หรือให้เป็นไปตามประกาศตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการกำหนดอัตราส่วนการให้กู้ยืมเงินที่มีหลักทรัพย์มาวาง

2. การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์หรือการจัดการลงทุน ธนาคารแห่งประเทศไทย อาศัยอำนาจตามมาตรา 47 ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ซึ่งบริษัทหลักทรัพย์รับจัดจำหน่ายหลักทรัพย์⁵⁸ ซึ่งในการเสนอขายหุ้นบริษัทต่อประชาชนทั่วไป บริษัทจัดจำหน่ายต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ ต้องส่งหนังสือขอสันเทศตามรายละเอียดที่ระบุไว้ไปพร้อมกับการเสนอขายนั้น เว้นแต่เป็นกรณีเพื่อเชิญชวนให้บริษัทจัดจำหน่ายอื่นเข้ามาทำสัญญาจัดจำหน่ายหรือรับประกันการจัดจำหน่ายหุ้นดังกล่าว

วัตถุประสงค์ในการควบคุมบริษัทหลักทรัพย์⁵⁹

1. การควบคุมเพื่อความมั่นคงทางการเงิน
2. การควบคุมเพื่อประสิทธิภาพ

55 ประกาศ ณ วันที่ 29 พฤษภาคม 2522

56 ประกาศ ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2533

57 ประกาศ ณ วันที่ 17 เมษายน 2530

58 ประกาศ ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2533

59 เอกสารเผยแพร่ของส่วนพัฒนาสถาบันการเงิน, ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน, ธนาคารแห่งประเทศไทย, เรื่องการควบคุมสถาบันการเงินที่เกี่ยวกับธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ (ตุลาคม 2523).

3. การควบคุมเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน
4. การควบคุมวิธีปฏิบัติ
5. การเข้าควบคุมกิจการหรือเพิกถอนใบอนุญาต

3. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มีอยู่ 6 บรรพ ซึ่งเกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจและผูกพันกันตามนิติกรรม สัญญา ต่างๆ จึงมีหลายลักษณะที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอยู่ไม่มากนักน้อย แต่จะขอกล่าวถึงเพียงบรรพ 3 ลักษณะ 22 หมวด 4 ว่าด้วยบริษัทจำกัด เฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องและเป็นปัญหาอยู่

ความเป็นมา

กฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของประเทศไทย ซึ่งได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายในปี ค.ศ. 1948 จึงเรียกได้ว่ากฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของไทย มีรากฐานมาจากประเทศไทย⁶⁰ ต่อมาเมื่อพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับที่ 9 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2521 ซึ่งได้ยกเลิกเลิกบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 หมวด 4 ว่าด้วยบริษัทจำกัดบางมาตรา⁶¹

องค์การในการกำกับดูแลและควบคุม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และกรมทะเบียนการค้า

---

60 ทวี เจริญพิทักษ์, กฎหมายหุ้นส่วนและบริษัท (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์แสงสว่าง, 2504), หน้า 225.

61 ภาสกร ชูณหอไร, กฎหมายหุ้นส่วนและบริษัท, หน้า 25.

คุณสมบัติของบริษัทจำกัด⁶²

1. ต้องมีคู่สัญญาอย่างน้อย 7 คน แต่ไม่ถึง 100 คน (มาตรา 1096)
2. ต้องเป็นกิจการที่มุ่งจะหากำไร
3. แบ่งทุนออกเป็นหุ้นๆ ละเท่าๆ กัน หุ้นจะมีมูลค่าเท่าใดก็ได้เพียงแต่ต้องไม่ต่ำกว่า 5 บาท (มาตรา 1117) และมีมูลค่าเท่ากันหมด
4. ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบจำกัดเพียงค่าหุ้นที่ยังส่งไม่ครบ (มาตรา 1096)
5. ต้องจดทะเบียนตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

อำนาจหน้าที่บางประการที่เกี่ยวข้อง

1. บริษัทจำกัดอาจเพิ่มทุนของบริษัทขึ้นได้ด้วยออกหุ้นใหม่โดยมติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้น (มาตรา 1220) หุ้นที่ออกใหม่นั้นต้องเสนอให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายตามส่วนจำนวนหุ้นซึ่งเขาถืออยู่ (มาตรา 1222) จึงเป็นการรับรองสิทธิของผู้ถือหุ้นในเรื่องนี้ให้ชัดเจนและเด็ดขาดขึ้น การไม่ปฏิบัติตามเป็นความผิดตามพระราชกำหนดความผิดเกี่ยวกับหุ้นส่วนจดทะเบียนหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ.2499 มาตรา 21 บริษัทจะถูกปรับไม่เกิน 2,000 บาท⁶³

2. การมอบฉันทะ กรณีผู้ถือหุ้นไม่ประสงค์จะไปประชุมเอง หรือมีเหตุขัดข้องไม่อาจไปประชุมได้ ผู้ถือหุ้นอาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นเข้าประชุมและลงมติแทนตนได้โดยมอบฉันทะซึ่งกฎหมายกำหนดว่าการมอบฉันทะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อและมีรายการดังต่อไปนี้⁶⁴

- (1) จำนวนหุ้นซึ่งผู้มอบฉันทะถืออยู่
- (2) ชื่อผู้รับฉันทะ
- (3) ตั้งผู้รับฉันทะนั้นเพื่อการประชุมครั้งคราวใด หรือตั้งไว้ชั่วคราวระยะเวลาเพียงใด

62 โสภณ รัตนากกร, หุ้นส่วนและบริษัท, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2532), หน้า 210-212.

63 พิเศษ เสตเสถียร, บริษัทจำกัด (กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสารจำกัด, 2532), หน้า 88.

64 พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517, มาตรา 1187, 1188.

3. การควบบริษัท มีหลักเกณฑ์คือ⁶⁵

- (1) บริษัทจะควบเข้ากันได้ เว้นแต่จะเป็นไปโดยมติพิเศษ (มาตรา 1238)
- (2) เจ้าหนี้ไม่คัดค้าน
- (3) จดทะเบียนการควบบริษัท

การควบบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นลักษณะการรวมบริษัทเดิมตั้งแต่ 2 บริษัทขึ้นไปเข้าเป็นบริษัทซึ่งจดทะเบียนขึ้นใหม่ มีบริษัทใหม่เกิดขึ้นและบริษัทเดิมเลิกไปในภาษาอังกฤษเรียกว่า Amalgamation หรือ Consolidation

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้บัญญัติถึงการควบบริษัทอีก 2 วิธี คือ

(1) การครอบกิจการ คือ มิได้มีบริษัทเกิดขึ้นใหม่เพียงแต่มีบางบริษัทเลิกไป โดยรวมกิจการเข้าไปอยู่ในอีกบริษัทหนึ่งซึ่งมีอยู่เดิม เป็นเสมือนบริษัทหนึ่งกลืนอีกบริษัทหนึ่งโดยการไม่ยินยอม ซึ่งบริษัทหลังจะคงชื่อและสภาพนิติบุคคลของตนไว้ตามเดิม แต่จะรับโอนไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ของบริษัทที่ถูกควบ ในภาษาอังกฤษเรียกว่า Merger

(2) การเข้าซื้อกิจการโดยการเข้าซื้อหุ้น Share Purchasing หรือ Tender Offer เป็นกรณีที่มีการเสนอซื้อหุ้นในบริษัท โดยผู้ซื้อมีวัตถุประสงค์สุดท้ายเพื่อให้ได้มาซึ่งหุ้นทั้งหมดหรือบางส่วนของบริษัทเป้าหมาย อันจะทำให้คนมีคะแนนเสียงข้างมากในบริษัท และสามารถเข้าไปควบคุมการบริหารและการจัดการในบริษัทเป้าหมายให้เป็นไปตามความประสงค์ของฝ่ายตนได้⁶⁶

4. การกำหนดห้ามมิให้บริษัทจำกัดซื้อชนวนประชาชนให้ซื้อหุ้น (มาตรา 1102)

65 โสภณ รัตนากร, หุ้นส่วนและบริษัท, หน้า 473-475.

66 กัลยา หมั่นสวัสดิ์, "ข้อพิจารณาทางกฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งกิจการของบริษัท จำกัด," รพี'32 (2532): 48.

4. พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2521

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีที่มาจาก⁶⁷

1. การศึกษาถึงเรื่องพัฒนาตลาดเงินทุนในประเทศไทย จากข้อเสนอแนะในรายงานชื่อ "A Capital Market in Thailand" ของศาสตราจารย์ ดร.ชิตนีย์ เอ็ม. ร็อบบิ้นส์ ซึ่งเสนอต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งปรากฏในบทที่ 6 ว่าด้วยการตรากฎหมายบริษัทมหาชน และบทที่ 8 ว่าด้วยบริษัทมหาชนหรือบริษัทจดทะเบียน⁶⁸

2. ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ได้ประสบมาแล้ว ได้หาทางแก้ไขโดยหาทางป้องกันไว้ในกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เช่น เพื่อป้องกันผู้จัดตั้งบริษัทหลอกลวงประชาชน เพื่อป้องกันประชาชนถูกหลอกลวง ฯลฯ

3. หลักการจากกฎหมายของต่างประเทศ ก็ได้พิจารณาคัดเลือกและเอามาตัดแปลงให้เหมาะสม เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น ฯลฯ

4. บทบัญญัติว่าด้วยบริษัทจำกัดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กฎหมายฉบับนี้เป็นความหวังอันบรรเจิดของหลายฝ่ายโดยหวังว่ากฎหมายฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือแห่งการวิศวกรรมสังคมในการกระจายลงทุน แต่มีวิสาหกิจที่จดทะเบียนในรูปบริษัทมหาชนจำกัดอยู่เพียงประมาณ 30 บริษัทเท่านั้น⁶⁹

67 ชิตนีย์ เอ็ม. ร็อบบิ้นส์, ตลาดทุนในประเทศไทย, ฉบับแปลโดย ทวี วิริยฑูรย์, (กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2524), หน้า 30, 45.

68 ประเสริฐ นาสกุล, "ที่มาและการร่างพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2521", วารสารกฎหมาย ฉบับพิเศษ, (กรุงเทพมหานคร: ศิริพรการพิมพ์, 2522): 1-18.

69 เถลิงศักดิ์ คำสุระ, "บริษัทมหาชนจำกัด", รัฐธรรมนูญรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอช-เอน การพิมพ์, 2531), หน้า 262.

องค์กรในกำกับดูแลและควบคุม

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดแบบพิมพ์ต่างๆ และออกกฎกระทรวงในเรื่องดังต่อไปนี้⁷⁰

1. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอจดทะเบียน และการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้
2. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้
3. ยกเว้นค่าธรรมเนียม
4. กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

คุณสมบัติของบริษัทมหาชนจำกัด

1. มีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป รวมทั้งนิติบุคคล(ถ้ามี) จำนวนผู้ถือหุ้นดังกล่าวต้องมีผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาคนหนึ่งๆ ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.6 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด ถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นจำหน่ายได้ทั้งหมด ส่วนผู้ถือหุ้นที่เหลือ(ถ้ามี) รายหนึ่งๆ ให้ถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด⁷¹ จำนวนผู้ถือหุ้นชั้นสูงไม่มีกำหนด อาจเป็นพันหรือหมื่นคนก็ได้⁷²
2. ผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินที่ชำระ หุ้นมีมูลค่าเท่ากันหุ้นละไม่ต่ำกว่า 20 บาท แต่ไม่เกิน 100 บาท⁷³

70 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด. พ.ศ.2521, มาตรา 14.

71 มาตรา 15.

72 พิชญ เสกลสิทธิ์, กฎหมายพาณิชย์ เล่มที่ 1 หน้าที่ 5, สาขานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ปี 2527, หน้า 228.

73 มาตรา 63.

3. คุณสมบัติของผู้ถือหุ้นไม่เป็นข้อสำคัญ คือจะโอนหุ้นให้ใครก็ได้ ผู้ถือหุ้นตาย บริษัทหาเลิกจากกันไม่ได้ และผู้ถือหุ้นในบริษัทมหาชนค้าขายแข่งขันกับบริษัทได้ไม่เป็นการต้องห้าม เพราะกฎหมายห้ามแต่เฉพาะกรรมการบริษัทเท่านั้น ไม่ได้ห้ามผู้ถือหุ้นธรรมดาแต่อย่างใด⁷⁴

4. ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเสมอ มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท⁷⁵

อำนาจหน้าที่บางประการของพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่เกี่ยวข้อง

1. การกำหนดมาตรฐานบัญชีและการสอบบัญชี
2. การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี ต้องให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปีแต่งตั้ง พร้อมทั้งกำหนดคุณสมบัติ และรายละเอียดที่ผู้สอบชิต้องตรวจ
3. การจัดส่งรายงานงบการเงิน อย่างน้อยหนึ่งครั้งในรอบ 12 เดือน และเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นในการประชุมสามัญประจำปี
4. การจดทะเบียนหนังสือชื้อชาน ต้องจดทะเบียนหนังสือชื้อชาน และส่งมอบหนังสือชื้อชานต่อประชาชนหรือบุคคลผู้ยื่นด้วย หนังสือชื้อชานต้องมีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น หุ้นกู้ หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ จำนวนหุ้นที่เสนอขาย ชื่อบริษัท ฯลฯ
5. การเสนอขายหุ้นหรือหุ้นกู้ต่อประชาชนหรือบุคคลใด ต้องจดทะเบียนหนังสือชื้อชานและส่งมอบหนังสือชื้อชานต่อประชาชน
6. หุ้นที่ออกใหม่เพิ่มขึ้นจะเสนอขายให้ผู้ถือหุ้นเดิมตามส่วนก่อน หรือจะเสนอขายต่อประชาชนหรือบุคคลอื่น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ แล้วแต่มติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น (มาตรา 150)

74 ภาสกร ชุณหะวัณ, กฎหมายลักษณะหุ้นส่วนและบริษัท (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, 2531), หน้า 156.

75 ประยูร เกลิงศรี, คำแนะนำการจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวน, 2522), หน้า 3.